

Asia: VN/25323/2021

Luonnos valtioneuvoston huoltovarmuusselonteoksi

Lausunto Utlåtande

Lausunnot lukuun 1. Johdanto

Utlåtande om kapitel 1 Inledning

Lausunto lukuun 1. Johdanto

Rakennusteollisuus RT ry (Rakennusteollisuus) kiittää lausuntomahdollisuudesta ja lausuntonamme toteamme seuraavaa:

Rakennusteollisuus on samaa mieltä siitä, että kaikki vakavat häiriöt eivät ole hallittavissa pelkästään huoltovarmuustoimenpiteillä (s.4). Tämän takia huoltovarmuuden toimintakenttää ei kannata laajentaa liaksi, jotta varautumistoimenpiteiden vaikuttavuus ei vaarannu.

Yritysten ratkaiseva rooli kriittisen infrastruktuurin, palveluiden ja tuotannon tuottajina ja ylläpitäjinä voisi mielestämme olla esityksessä paremmin huomioitu ja kuvattu läpi koko selonteon.

Lausunnot lukuun 2. Kansainvälinen yhteistyö

Utlåtande om kapitel 2 Internationellt samarbete

Vaikka markkinaehtoinen huoltovarmuus toimiakseen edellyttää monipuolisia poliittisia ja kaupallistaloudellisia kansainvälisiä suhteita, Rakennusteollisuus haluaa korostaa erityisesti Ruotsin kanssa tehtävän entistä tiiviimmän huoltovarmuusyhteistyön merkitystä kriittisten palvelujen saatavuuden varmistamisessa kriisitilanteissa.

Lausunnot lukuun 3. Huoltovarmuuden toimintaympäristön kehitys ja sen vaikutukset

Utlåtande om kapitel 3 Utveckling av försörjningsberedskapens verksamhetsmiljö och effekterna av denna utveckling

Rakennusteollisuus on samaa mieltä siitä, että kyberturvallisuuden koulutuksen on oltava kiinteä osa opetus- ja koulutustarjontaa kaikilla tasoilla (s.10), mutta myös kaikilla koulutusaloilla. Lisäksi tulisi kehittää tukimekanismeja PK-sektorin yritysten kyberturvallisuuden parantamiselle. Rakennetun

ympäristön näkökulmasta digitaalisen teknologian laajeneva hyödyntäminen lisää yhteiskunnan haavoittuvuutta kybervaikuttamiselle. Yhteiskunnan häiriötön toiminta on luonnollisesti rakennetusta ympäristöstä riippuvainen, sillä asumisen lisäksi siinä toimivat huoltovarmuuden kannalta kriittiset logistiset palvelut ja verkostot

Lausunnot lukuun 4. Kansalaisvarautuminen

Utlåtande om kapitel 4 Medborgarnas beredskap

-

Lausunnot lukuun 5. Huoltovarmuuden toimintamalli

Utlåtande om kapitel 5 Verksamhetsmodell för försörjningsberedskapen

Sivulla 14 todetaan, että ”suomalaisen huoltovarmuusjärjestelmän vahvuutena on toimiva julkisen ja yksityisen sektorin sopimusperusteinen yhteistyö”. Konkreettista, sopimukseen perustuvaa varautumista olisi tilaa entisestään laajentaa varautumisesta vastuussa olevien viranomaisten ja yritysten välillä. Näin toimimalla myös edelleen lisättäisiin yritysten intressiä huolehtia omasta varautumisestaan ja liiketoimintansa jatkuvuudesta.

Lausunnot lukuun 5.1.5 Sektorikohtaisen varautumisen lähtökohtia

Utlåtande om kapitel 5.1.5 Utgångspunkter för den sektorsvisa beredskapen

Liikenne

Rakennusteollisuuden mielestä muuttuneessa turvallisuuspoliittisessa tilanteessa maan sisäisten liikenneyhteyksien, myös meriyhteyksiä korvaavien kuljetusmuotojen turvaaminen on äärimmäisen tärkeää. Suomen on nopeutetulla aikataululla valmisteltava strategia logististen yhteyksiemme turvaamiseen. Tähän strategiaan on sisällytettävä eri skenaarioita siitä, miten Suomi varmistaa yhteytensä ulkomaailmaan myös silloin, kun itäraja on suljettu ja äärimmäisen häiriöherkät merialueet eivät ole täysimääräisesti käytössä. Samalla on tehtävä strategiset ratkaisut siitä, millaisilla maan sisäisillä yhteyksillä voidaan turvata tavaroiden ja ihmisten liikkuminen myös tulevaisuudessa. On varmasti syytä harkita Itä-Suomen huoltovarmuuden erityistä turvaamista myös länsi-itä-suunnassa. Suomen on otettava laajamittaisesti huomioon logististen yhteyksien vaikutukset sekä sotilaalliseen että yhteiskunnalliseen huoltovarmuuteen.

Lyhyellä tähtäimellä on huolehdittava siitä, että Suomen sisäiseen liikenteeseen ei jää varsinkaan kriittisten tavarakuljetusten suhteen mitään pullonkauloja. Esimerkiksi Luumäki – Joutseno kaksoisraiteen tekeminen ja muut suunnitteluvaiheessa olevat raidehankkeet tukisivat konkreettisesti maan sisäisten kuljetusten jatkuvuutta ja olisivat osa korvaavien kuljetusmuotojen ketjua.

Samalla on turvattava myös perusväylänpidon riittävä rahoitus. Mikäli alempiasteisen tieverkon ylläpito jää vaille riittävää rahoitusta, sillä on vaikutusta mm. energiahuoltoon sekä teollisuus-, elintarvike- ja maataloustuotantoon. Perusväylänpidon määrärahojen vaadittavan tason arvioidaan olevan vähintään 1,4Mrd euroa, jotta korjausvelka pysyisi nykyisellä tasolla.

Teollisuus

Rakennusteollisuuden mielestä sektorin toimintaan liittyvien kehittämistarpeiden luetteloon tulisi sisällyttää myös työvoiman saatavuus kriittisen tuotantokyvyn turvaamiseksi. Korona-aika osoitti, että erittäin työvoimavaltainen rakennusala on riippuvainen työvoiman vapaasta liikkuvuudesta ja alan tuotantokapasiteetin lasku voi heijastua laajasti kaikkeen kriittiseen tuotantoon.

Lausunnot lukuun 6. Sotilaallinen huoltovarmuus

Utlåtande om kapitel 6 Militär försörjningsberedskap

Rakennusala on yksi sotilaallisen huoltovarmuuden kannalta kriittisistä toimialoista. Alan yrityksiä on mukana erilaisissa sopimusjärjestelyissä, mutta suuri osa alan muistakin toimijoista tuottaa tuotteita ja palveluita sotilaallisen maanpuolustuksen tarpeisiin kriisitilanteissa. Myös rakentamisen kannalta kriittisen materiaalin, tuotannon, teknologian sekä osaamisen saatavuus ja käytettävyys kaikissa turvallisuustilanteissa on syytä huomioida varsinaisen puolustusteollisuuden lisäksi.

Rakennusteollisuus RT ry

Alexi Randell

toimitusjohtaja

Lausunnot lukuun 7. Huoltovarmuuden kehittämislinjauksia

7.1 Huoltovarmuuden taloudelliset resurssit

Utlåtande om kapitel 7 Riktlinjer för utveckling av försörjningsberedskapen

7.1. Ekonomiska resurser för försörjningsberedskapen

-

7.2. Huoltovarmuuslainsäädännön ajantasaistaminen

7.2. Uppdatering av försörjningsberedskapslagstiftningen

-

7.3. Sektorikohtainen varautumisen ja yhteistyön kehittäminen sekä osaamisen varmistaminen

7.3. Utvecklande av den sektorsvisa beredskapen och det sektorsvisa samarbetet samt säkerställande av kompetensen

-

7.4. Verkostomallin kehittäminen sekä jatkuvan yhteiskunnallisen vuoropuhelun tarve

7.4. Utveckling av nätverksmodellen och behovet av en kontinuerlig samhällsdialog

-

Lausunnot liitteeseen 1

Utlåtande om bilaga 1

-

Muut selontekoa koskevat yleiset kommentit

Övriga allmänna kommentarer om redogörelsen

-

Kärkkäinen Anu
Rakennusteollisuus RT ry